

BINGO

invasiva arter

Uresros

Tromsploka

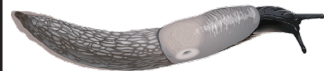
Kanadensiskt gullris

Jätteloka

Blomsterlupin

Svarthuvad snigel

Parkslide

Gul skunkkalla

Jättebalsamin

Bli en Naturvårdshjälte!
Tillsammans räddar vi länets biologiska mångfald!

Här är några av de viktigaste invasiva arterna att hålla koll på. Vi beskriver var de finns, hur du känner igen dem, vilka risker som finns och vad du kan göra. Efter bekämpning av arten eller inrapportering kan du kryssa i bingot.

Uresros

En tålig buske som finns i många trädgårdar och planteringar. Den är inte så känd som invasiv, men det är ingen hemlighet för de som bor vid kusten i västra Sverige där den invaderat stränder och sanddyner.

Tromsöloka

Högväxt invasiv före detta trädgårdsväxt som är spridd främst i mellersta Norrland, men med risk att spridas vidare om vi inte stoppar det. Liksom jätteloka har den växtsaft som kan ge hudskador. Eftersom den är EU-listad är det förbjudet att både sprida och ha den.

Kanadensiskt gullris

En trädgårdsväxt som spridits ut i landskapet genom sina otaliga frön som följer med vinden. Många vet inte att den hör till de invasiva främmande arterna så det behöver bli känt.

Jätteloka

En av de mest storvuxna och spridda invasiva främmande arterna i Sverige. Den kan bli upp till 3 meter. Viktigt att veta är att den har en växtsaft som ger brännskador på huden. Eftersom den är EU-listad är det förbjudet att både sprida och ha den.

Blomsterlupin

Denna trädgårdsväxt som härstammar från Nordamerika är älskad av många, men också ett hot mot ängsblommorna vid våra vägkanter och dikesrenar. Den tränger undan annan växtlighet med sitt invasiva växtsätt.

Svarthuvad snigel

En liten snigel som varit känd i Sverige sedan 2019. Den hittas framförallt i trädgårdar oftast i rikliga mängder. Den har troligen kommit hit med importerade växter eller jord.

Parkslide

En mycket invasiv bambuliknande växt som på kort tid blivit känd som en "värsting" bland de invasiva främmande arterna. Den har stor spridningskraft och det finns ingen bekämpningsmetod som säkert fungerar.

Gul skunkkalla

En mycket invasiv våtmarksväxt från Nordamerika som kommit till Sverige som park- och trädgårdsväxt, men som nu finns i naturen. Det finns chans att utrota den i Sverige, så rapportera om du ser den. Eftersom den är EU-listad är det förbjudet att både sprida och ha den.

Jättebalsamin

Jättebalsamin är frösprättaren som har kommit hit ända från västra Himalaya. Här har den smittit från trädgårdarna och trivs alldeles för bra i det fria. Den är spridd i nästan hela landet. Eftersom den är EU-listad är det förbjudet att både sprida och ha den.

URESROS

VAR FINNS URESROS?

Finns i trädgårdar och planteringar. I naturen är den vanligt förekommande i södra och mellersta Sverige samt Norrlandskusten. Växer på sandiga och grusiga stränder och dyner, men även på steniga och klippiga stränder. Har också etablerat sig utmed vägar, järnvägar och vid byggen och åkerkanter.

HUR IDENTIFIERAR JAG URESROS?

- Störväxt, vedartad och taggig buske som kan bli upp till två meter hög.
- Har stora rosa eller vita blommor.
- Bladen är tjocka, rynkiga och blankt mörkgröna med grova nerver och en luden undersida.
- Nyponen blir 2-3 cm i diameter och ser lite tillplattade ut.
- Blommar juni till september.
- Rosa rugosa som arten heter är den som är konstaterat invasiv. Den känns igen genom att den har enkla blommor. Det finns sorter och hybrider av vresros som inte är invasiva.
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Vresros - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Vresrosen skuggar och tränger ut växtlighet och biologisk mångfald påverkas negativt.
- Växtens vassa taggar och täta bestånd gör det svårt att röra sig i dyn- och kustmiljöer där den växer.
- Svår att blir av med; mycket hårdig, tål mycket och har kraftigt rotsystem som är svårt att få bort.
- Den sprider sig i området kring växtplatsen med rotskott.
- Den sprids ut i landskapet genom sina frukter (nypon) och frön och långa sträckor via fåglar som gillar nyponen och frön som flyter med i vatten.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Köp, så eller plantera den helst inte
- Den är inte förbjuden, men rådet är att ta bort den ändå så att den inte sprider sig.
- Slå av den vid blomning varje år så att frön och nypon inte bildas.
- Gräv upp den med rötterna innan den blir för stor och klipp bort rotskott som kommer upp.
- Bli det nypon - plocka bort och förbränn dem eller så kan du göra nyponsoppa.
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte orsakar spridning. Lägg inte i kompost eller dumpa i skogen, förpacka i dubbla platsäckar vid förflyttning och transport, små mängder läggs i hushållssoporna i slutna påse.
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Plocka inte med dig någon del av växten, särskilt inte nyponen.
- Går du i område där de växer - borsta av skor och kläder innan du går vidare
- Om du vill ta bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar vresros som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

TROMSÖLOKA

VAR FINNS TROMSÖLOKA?

Den är etablerad i Västerbotten men förekommer även i andra delar av landet. Den trivs på öppen, näringsrik och gärna fuktig mark. Den växer främst nära tätorter, längs vägar och järnvägar, på skräpmark och soptippar samt i parker och trädgårdar.

HUR IDENTIFIERAR JAG TROMSÖLOKA?

- En stor flockblommig växt – enstaka plantor kan bli 4 meter höga.
- Blommar från mitten av juni till slutet av juli.
- Är mycket lätt att förväxla med jätteloka.
- Har vanligen flera stjälkar från basen, mera långsträckta blad med fler bladpar jämfört med jätteloka och bladspetsarna är trubbigare.
- Nedre delen på stammen är oftast rödlila.
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Tromsöloka - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Den bildar stora mängder frö som kan spridas lätt
- Frön kan överleva i jorden upp till 7 år, men grobarheten minskar efter ett par år
- Bildar stora och täta bestånd som konkurrerar ut naturlig växtlighet.
- Avger substanser i marken som är giftiga för andra växter, vilket försvårar för växter att komma tillbaka även när Tromsölokan tagits bort.
- Försvårar framkomligheten där den växer
- Får man växtsaften på huden kan det ge svåra brännskador och ärr om huden utsätts för solljus.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Den är EU-listad så du är skyldig att ta bort den på din egen tomt. Läs på ordentligt hur du ska göra och använd skyddskläder och skyddsglasögon.
- Ta kontinuerligt bort fröställningar innan de sätter frö, upprepa under säsong och över flera år.
- Det går att kväva växten genom att täcka marken på våren.
- Andra metoder är rotkapning och uppgrävning som bör upprepas flera gånger per säsong.
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte orsakar spridning. Lagg inte i kompost eller dumpa i skogen. Förpacka i dubbla plastsäckar vid förflyttning och transport
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Rör den inte om du stöter på den – du kan få växtsaft på huden som ger allvarliga blåsor.
- Går du i ett område där det växer tromsöloka – borsta av skor och kläder innan du går vidare.
- Informera gärna markägaren om att tromsöloka växer på dennes mark.
- Om du vill gräva bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar tromsöloka som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

KANADENSISKT GULLRIS

VAR FINNS KANADENSISKT GULLRIS?

Den är prydnadsväxt som finns i många trädgårdar. I naturen spridd i mellersta och södra Sverige och även i Jämtland och längs hela östkusten. Utanför trädgårdarna växer den på många olika sorters marker, både torra och fuktiga. Är dock vanligast vid vägkanter, på banvallar, övergivna fält och i liknande miljöer.

HUR IDENTIFIERAR JAG KANADENSISKT GULLRIS?

- Har otaliga små och gula blomkorgar som sitter på grenar i toppen på växten
- Bladen sitter direkt på stammen, är långsmala, sågtandade och cirka 20 cm långa
- Bli mellan 50 cm och 2 meter hög
- Blommar september till oktober.
- Kan blandas ihop med höstgullris och gullris.
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Kanadensiskt gullris - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Invaderar och sprider sig snabbt, skuggar och tränger ut andra växter
- Bildar täta ogenomträngliga bestånd
- Sprids främst med frön, men små fragment av jordstammen kan också slå rot.
- En planta kan ge flera tusen frön per år som sprids effektivt med vinden
- Jord från växtplatsen kan innehålla frön och växtdelar och orsaka spridning

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Köp, så eller plantera den helst inte
- Den är inte förbjuden, men rådet är att ta bort den ändå så att den inte sprider sig.
- Låt den inte sätta frön som kan spridas till omgivningen utan slå av blomställningarna innan de blommar.
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte orsakar spridning. Lägg inte i kompost eller dumpa i skogen, förpacka i dubbla plasticsäckar vid förflyttning och transport, små mängder läggs i hushållssoporna i slutna påse.
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Rör inte och plocka inte med dig någon del av växten.
- Går du i område där de växer – borsta av skor och kläder innan du går vidare
- Om du vill ta bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar kanadensiskt gullris som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

JÄTTELOKA

VAR FINNS JÄTTELOKA?

Den förekommer i nästan hela Sverige och har stor spridning och kan växa i många olika slags miljöer. Växer ofta nära städer och tätorter, på mark där man nyligen grävt eller på annat sätt "stört" jorden, även längs vägar, i dikeskanter, på fuktängar och stränder

HUR IDENTIFIERAR JAG JÄTTELOKA?

- Kan bli upp till tre meter hög
- Är lätt att känna igen, men kan förväxlas med andra flockblommiga arter som kvanne, strätta och björnloka. Ingen av dessa arter blir så hög som jätteloka.
- Blommar juli till september
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Jätteloka - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Då växten producerar stora mängder frön kan ett bestånd snabbt mångdubbla sin storlek i ett område. En planta kan få upp till 100 000 frön.
- Den bildar kraftiga, ogenomträngliga och täta bestånd som konkurrerar ut all annan örtflora.
- Där den växer är det svårt och olämpligt att ta sig fram.
- Får man växtsaften på huden kan det ge svåra brännskador och ärr om huden utsätts för solljus.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Den är EU-listad så du är skyldig att ta bort den på din egen tomt. Läs på ordentligt hur du ska göra och använd skyddskläder och skyddsglasögon.
- Ta kontinuerligt bort fröställningar innan de sätter frö, upprepa under säsong och över flera år.
- Det går att kväva växten genom att täcka marken på våren.
- Andra metoder är rotkapning och uppgrävning som bör upprepas flera gånger per säsong.
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte orsakar spridning. Lägg inte i kompost eller dumpa i skogen. Förpacka i dubbla plastsäckar vid förflyttning och transport
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Rör den inte om du stöter på den - du kan få växtsaft på huden som ger allvarliga blåsor
- Går du i ett område där det växer jätteloka - borsta av skor och kläder innan du går vidare
- Informera gärna markägaren om att jätteloka växer på dennes mark
- Om du vill gräva bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar jätteloka som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

BLOMSTERLUPIN

VAR FINNS BLOMSTERLUPIN?

Den finns i hela landet förutom Norrbottens inland och norra fjällen. Blomsterlupin växer helst på mager mark längs vägar, järnvägar, på skräpmark, hyggen och i trädgårdar

HUR IDENTIFIERAR JAG BLOMSTERLUPIN?

- Kan bli upp till 50–120 cm hög
- Blomfärgen varierar, men vanligast är blå och rosa. Vita och lila finns också
- Blommar juni till augusti
- Det finns arter och sorter som liknar blomsterlupin. Förutom blomsterlupin så är sandlupinen invasiv.
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Blomsterlupin - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Sprider sig främst med sina frön som explosivt kastas ut från frökapslarna flera meter.
- En planta kan ge 2 500 frön och fröna kan överleva i marken i över 50 år.
- Sprids även med rottdelar vid grävning
- Med sitt växtsätt tar den över, skuggar och tränger ut andra växter
- Jorden blir mer kväverik där den växer och ängsblommor ersätts med kväveälskande växter.
- Bin och andra pollinerare väljer lupinen före de inhemska.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Köp, så eller plantera den helst inte
- Den är inte förbjuden, men rådet är att ta bort den ändå så att den inte sprider sig.
- Ta bort den innan den sätter frö. Små plantor kan ryckas upp, annars kan man slå med lie. Upprepa under säsongen.
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte sprids. Lägg inte i kompost eller dumpa i skogen, förpacka i dubbla plastsäckar vid förflyttning och transport, små mängder läggs i hushållssoporna i slutna påse.
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

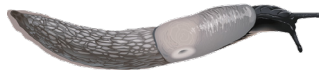
ÅTGÄRDER I NATUREN

- Om du plockar den, se till att frön inte sprids till nya ställen.
- Går du i ett område där de växer – borsta av skor och kläder innan du går vidare
- Om du vill gräva bort blomsterlupin måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar blomsterlupin som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

SVARTHUVAD SNIGEL

VAR FINNS SVARTHUVAD SNIGEL?

Den observerades i Sverige 2019 i Västmanlands län och sedan dess har förekomster rapporterats från Ljungby i Kronoberg till Söderhamn i Gävleborg. Snigeln har observerats i Örebro och Hallsbergs kommun men finns troligtvis på fler ställen.

HUR IDENTIFIERAR JAG SVARTHUVAD SNIGEL?

- huvudet är svart, kroppen gråaktig och den blir upp till 45 mm
- den kan skiljas från liknande snigelarter genom att den alltid har andningshålet baktill i stället för framtill på mantelns högersida
- den är sensommar- och höstlevande och hittas nästan aldrig före mitten av juli. Sniglar med svart huvud som hittas tidigare är nästan alltid varianter av andra arter.
- där den förekommer så är det ofta med väldigt många sniglar på platsen
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Svarthuvad snigel - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Effekterna den kan få i Sverige är inte färdigutforskade, men den bedöms potentiellt vara ett skadedjur i trädgårdar.
- Det finns tecken på att den även tränger undan andra snigelarter

ÅTGÄRDER

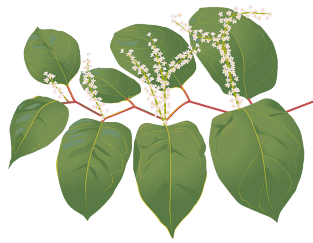
- Om du hittar den i trädgården eller i naturen - rapportera det till invasivaarter.nu och bifoga en bild för artbestämning
- Troligtvis fungerar samma bekämpningsmetoder som används för mördarsnigel
- Bästa sättet verkar vara att plocka upp och avliva dem när de är fullt vuxna, lämplig tidpunkt är så fort dom har dykt upp, ofta höst/senhöst, innan de hinner lägga ägg.
- Sniglarna lägger gärna ägg i komposter, så använd helst slutna kompost

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar svarthuvad snigel som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

PARKSLIDE

VAR FINNS PARKSLIDE?

Den finns i trädgårdar och parker och i naturen förekommer den ända upp till Norrbotten. Den trivs i många miljöer, men bäst i fuktig näringsrik miljö som åstränder, vägkanter, längs diken eller i sänkor. Det stora rotsystemet gör att den kan hitta vatten på stora djup och växer därför bra även på relativt torr mark.

HUR IDENTIFIERAR JAG PARKSLIDE?

- parkslide är ganska lätt att känna igen.
- kan förväxlas med jätteslide som också är mycket invasiv.
- båda påminner om bambu men med stora blad som är äggformade med uttagen spets (parkslide) eller har hjärtform (jätteslide).
- skjuter upp flera meter höga stjälkar på vår och försommar
- blommar i september-oktober (men producerar inte frön i Sverige)
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Parkslide - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Den sprids mycket lätt med sina rötter och stamdelar, en mycket liten rot-del kan ge upphov till en ny planta.
- Bildar stora, täta bestånd som skuggar och konkurrerar ut närapå all annan växtlighet.
- Rötterna utsöndrar ett ämne som hämmar tillväxt och etablering av andra arter.
- Risk för stora skador på ekosystem eftersom arten kan etablera sig och konkurrera ut arter i ett så stort spann av miljöer.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Köp, så eller plantera den helst inte
- Den är svårt och dyr att bekämpa, det finns ingen bekämpningsmetod som med säkerhet fungerar.
- Om växten inte breder ut sig eller är ett problem så är det bäst att låta den vara. Se bara till att det inte grävs nära beståndet och undvik att sprida rötter eller gröna delar.
- Om du måste bekämpa så vänta inte för länge och planera det noga innan du börjar. Mer råd om bekämpning finns här [Parkslide \(naturvardsverket.se\)](http://Parkslide.naturvardsverket.se)
- Var försiktig om du utför grävarbeten på tomten om du har parkslide. Det är stor risk för att det kan orsaka spridning och triggas igång tillväxt.
- Om du bekämpar så är det mycket viktigt att ta hand om rot- och växtdelar så att de inte orsakar spridning. Lägg absolut inte i kompost eller dumpa i skogen. Förpacka i dubbla säckar vid förflyttning och transport.
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Plocka inte med dig och förflytta någon del av växten
- Om du vill ta bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar parkslide som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

GUL SKUNKKALLA

VAR FINNS GUL SKUNKKALLA?

Den förekommer främst i södra och mellersta delarna av landet. Bildar stora bestånd längs med ett antal vattendrag på västkusten. Växer i blöta miljöer till exempel översvämmade åstränder, sumpskogar eller sänkor.

HUR IDENTIFIERAR JAG GUL SKUNKKALLA?

- Är lätt att identifiera, liknar ingen annan växt i Sverige
- Har meterhöga kraftiga och mangoldliknande, blanka blad
- Blomställningen har en grön blomkolv omsluten av ett stort gult blad (upp till 45 cm)
- Kolvens små gulgröna blommor luktar kvalmigt
- Har tillväxt tidigt på våren, före de flesta andra växter, och blommar oftast i maj
- Är väldigt storvuxen både över och under jord
- Växer i täta bestånd
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken:
Gul skunkkalla - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- En planta får i medeltal 1 000 frön per blomställning
- Fröna kan överleva vilande i jorden i åtminstone sex år
- Fröna sprids långt med hjälp av vatten
- Bildar täta bestånd som täcker i princip all annan växtlighet
- Kan förändra miljön genom att dämna upp vattnet så att det blir grundare och mer stillastående.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Den är EU-listad så du är skyldig att ta bort den på din egen tomt.
- Den bekämpas bäst på vår eller försommar då plantorna är fortfarande små och blommorna inte satt frö.
- Gräv bort växten inklusive rotstammar
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte orsakar spridning. Lägg inte i kompost eller dumpa i skogen. Förpacka i dubbla platsäckar vid förflyttning och transport.
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Rör inte och plocka inte med dig någon del av växten.
- Går du i område där de växer - borsta av skor och kläder innan du går vidare
- Informera gärna markägaren om att gul skunkkalla växer på dennes mark
- Om du vill ta bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar gul skunkkalla som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu

JÄTTEBALSAMIN

VAR FINNS JÄTTEBALSAMIN?

Förekommer i nästan hela Sverige och har stor spridning, den växer i fuktig, näringsrik miljö: vid åstränder, nära dammar, sjöar, diken samt i sumpskogar eller sänkor. Även i gamla komposter eller gödselstackar.

HUR IDENTIFIERAR JAG JÄTTEBALSAMIN?

- Blommorna är rosa och ibland vita, stjälkarna är grova och ofta rödaktiga
- Kan bli 2,5 m hög
- Bildar täta bestånd som täcker i princip alla annan vegetation
- Blommar juli till september
- För mer hjälp med identifiering finns fakta och bilder på Artdatabanken: Blomsterlupin - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

RISKER

- Har en stor fröproduktion – i genomsnitt cirka 700 frön per planta
- Kan sprätta iväg sina frön upp till 7 meter.
- Frön sprids långa sträckor via vatten
- Konkurrerar ut andra växter genom att ta plats och solljus.
- Förändrar näringsomsättningen där den växer vilket missgynnar andra växtarter.
- Lockar pollinatörer så att inhemska växter får färre besök från pollinatörer.
- Den hindrar framkomligheten där den växer.

ÅTGÄRDER PÅ DIN TOMT

- Den är EU-listad så du är skyldig att ta bort den på din egen tomt.
- Ta bort den innan den sätter frö. Den är lätt att rycka eller gräva upp.
- Ta hand om avfallet så att frön och växtdelar inte orsakar spridning. Lägg inte i kompost eller dumpa i skogen. Förpacka i dubbla plastsäckar vid förflyttning och transport
- Hör med din kommun var du kan lämna växtavfallet för förbränning. Släng inte som "trädgårdsavfall" på återvinningscentralen.

ÅTGÄRDER I NATUREN

- Rör inte och plocka inte med dig någon del av växten.
- Går du i område där de växer – borsta av skor och kläder innan du går vidare
- Informera gärna markägaren om att jättebalsamin växer på dennes mark
- Om du vill ta bort plantor måste du fråga markägaren först
- Rapportera på invasivaarter.nu

OM DU VILL RAPPORTERA

Det är till stor hjälp om du rapporterar när du hittar jättebalsamin som växer utanför trädgårdar. Skicka gärna med foto. Rapportera här: www.invasivaarter.nu